

KUVAILULEHTI

OIKEUSMINISTERIÖ

Julkaisun päivämäärä
30.12.2004

Tekijät Lainsäädäntösihteeri Laura Nordenstreng		Julkaisun laji Oikeusministeriön julkaisu			
		Toimeksiantaja Oikeusministeriö			
		Toimielimen asettamispäivä			
Julkaisun nimi Valtiollisen kansanäänestyksen kehittämistarpeet Suomessa Arvioita ja kehittämislinjoja					
Julkaisun osat					
Tiivistelmä Suomen valtiosääntöön valtiollista kansanäänestystä koskeva sääntely sisällytettiin vuonna 1987. Sääntelyn voimassaoloaikana on toimeenpantu ainoastaan yksi neuvoa-antava kansanäänestys, mutta keskustelua kansanäänestysinstituutiosta on käyty runsaasti. Myös tutkimustietoa on kansanäänestyksestä tarjolla varsin paljon. Vuoden 2000 perustuslakiuudistuksessa ei kansanäänestysinstituution kehittämistarpeiden kokonaisarviointiin katsottu olevan mahdollisuutta. Kansanäänestystä koskeva hallitusmuodon säännös siirrettiinkin uudistuksessa lähes sellaisenaan uuteen perustuslakiin. Perustuslakiuudistuksen seurantaan varten asetettu perustuslain seurantatyöryhmä totesi kuitenkin mietinnössään (Oikeusministeriön työryhmämietintö 2002:7), että perustuslain ratkaisut kansalaisten suorasta osallistumisesta valtiollisella tasolla edellyttävät pitkällä aikavälillä uudelleenarviointia. Asiaa koskevat lisäselvitykset tulikin työryhmän mukaan käynnistää lähitulevaisuudessa. Tässä selvityksessä esitetään alustava arvio kansanäänestysinstituution kehittämistarpeista sekä tehdään ehdotuksia asiassa tarvittaviksi jatkotoimiksi. Selvityksen tarkoituksena on toimia pohjana asiassa käytävälle keskustelulle ja mahdollisesti käynnistettäville jatkotoimille. Selvitys koskee ainoastaan valtiollista kansanäänestystä. Kunnallinen kansanäänestys on siis rajattu selvityksen ulkopuolelle. Kansanäänestykseen liittyvänä instituutiona selvityksessä käsitellään kuitenkin myös valtiollista kansanaloitetta sekä mahdollista tarvetta sen käyttöönottoon Suomessa. Selvityksen keskeinen johtopäätös on, että edustuksellinen demokratia on edelleen suomalaisen kansanvallan perusta. Edustuksellisen demokratian lisäksi tarvitaan kuitenkin myös suoran kansanvallan keinoja. Tarvetta kansanäänestysinstituution kehittämisen uudelleenarviointiin on olemassa. Asiaa koskevat jatkotoimet tulisikin selvityksen mukaan käynnistää lähitulevaisuudessa. Selvityksen on laatinut lainsäädäntösihteeri Laura Nordenstreng oikeusministeriöstä. Selvitys on laadittu osana kansalaisvaikuttamisen politiikkaohjelmaa. Selvityksen viimeistelyyn on osallistunut lainsäädäntöjohtaja Matti Niemivuo oikeusministeriöstä.					
Avainsanat: (asiasanat) Demokratia, kansalaisvaikuttaminen, vaalit, äänestäminen, kansanäänestys, kansanaloite					
Muut tiedot (Oskari- ja HARE-numero, muu viitenumero) OM 7/41/2004, OM018:00/2004					
Sarjan nimi ja numero Oikeusministeriön julkaisuja 2004:12		ISSN 1458-6444	ISBN 952-466-036-9		
Kokonaissivumäärä	Kieli suomi	Hinta 20,00 €	Luottamuksellisuus julkinen		
Jakaja Edita Prima Oy		Kustantaja Oikeusministeriö			